

**Izhaja**  
vsak četrtek; ako je ta  
dan praznik, dan poprej.  
Dopisi naj se izvolijo fran-  
kovati.  
Rokopisi se ne vračajo.  
—  
Za inserate se plačuje  
po 20 vinarjev od garmond-  
vrste za vsakokrat.

# MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

**Velja:**  
za celo leto 4 krone (2 gld.).  
Denar naj se pošilja pod  
napisom:  
**Upravništvo „Mira“**  
**v Celovcu,**  
Vetrinjsko obmestje št. 26.  
Naročnina naj se plačuje  
naprej.

Leto XIX.

V Celovcu, 23. maja 1900.

Štev. 21.

## V a b i l o k 11. letnemu občnemu zboru katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem, ki se bode vršil v četrtek dné 7. junija 1900 v Celovcu v dvorani kat. rokodelskih pomočnikov. Začetek ob 2. uri popoldne.

Vspored:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika in blagajnika o delovanju društva v preteklem letu.
3. Zapisovanje novih udov in vplačevanje letnih doneskov.
4. Volitev novega odbora in dveh pregledovalcev računov.
5. Poročila o državnem in deželnem zboru.
6. Razne razprave, predlogi in nasveti.

K temu shodu uljudno vabimo vse ude političnega društva in tiste slovenske rodoljube, ki se želijo zborovanja udeležiti in smejo z dovoljenjem odbora od udov vpeljani biti.

Odbor.

## Naše zadružno skladišče v Sinčivasi in visoki deželni zbor.

Kar smo pričakovali se je zgodilo: deželni zbor koroški postavil se je popolnoma na pristransko nemško stališče, odklonil je podporo naši „Gospodarski zadrugi“, a dovolil 5000 kron nemškemu „Lagerhaus“-u v Velikovu. Zakaj? Že deželni odbor je nam bil na prošnjo odgovoril tako, da smo spoznali, da od te strani ni upati nobene pomoči. Svoje zadržanje utemeljeval je ta-le, kakor smo pokazali v zadnjih dveh številkah, s trditvijo, da obojno skladišče ni potrebno in zato podpira nemško v Velikovu. Na to trditev tukaj odgovarjati

ni več umestno, to ni odgovor, dostojen tako velevažnega zastopa, kot je in bi moral biti deželni odbor.

V deželnem zboru so našli v zadnji seji še več razlogov za odklonitev in naročili so si Nemci velikovskega poslanca Plavca za govornika, moža, pred kojega govori je navadno celi deželni zbor strah, najbolj pa lastne njegove pristaše. Tokrat si je g. Plavec še posebno prizadel storiti vse mogoče, da enkrat za vselej pobije zadrugo sinško — (ali kaj!)

V naslednjem poročamo najprej o razpravi v deželnem zboru, potem dodamo še svoje opazke. Gospodarski odsek je predlagal: 1. Poročilo deželnega odbora o skladiščih se vzame na znanje. — 2. Nemškemu skladišču v Velikovu se dovoli podpora 5000 kron. — 3. Prošnji gospodarske zadruge v Sinčivasi za podporo se ne more vstreči! — 4. Deželnemu odboru se naroči, naj od c. kr. vlade vnovič zahteva, da ta čim preje dá primerno podporo „Lagerhaus“-u v Velikovu. — 5. V podporo skladišč (kdo se ne smeje! — Op. uredn.) se za l. 1900 vnovič dovoli 5000 kron. — 6. Deželni odbor sme iz te svote dati podporo tedaj, če je dalo že c. kr. poljedelsko ministerstvo kako podporo. (!)

Kje je resnica?

V razpravo je najprej posegel posl. Muri in v lepem govoru pojasnil dejanske razmere ter nastanek našega skladišča. Rekel je: Deželni zbor se je že dvakrat baval z napravo gospodarskih zadrug in skladišč. Sevé morajo se najprej napraviti pravila, predno se zadruga ustanovi. Deželni odbor je tudi lani napravil svoja pravila, predno pa so bila ta pravila izdelana, je (nemško) skladišče velikovsko prosilo pri poljedelskem ministerstvu za podporo. Ministerstvo je reklo, da mora prej dežela dati kako podporo, a na to še ni bilo rešitve. — Tri mesece pred nastankom velikovske zadruge pa se je v Sinčivasi, ob železnici, ustanovila gospodarska zadruga, ki sevé ne stoji pod pokroviteljstvom oseb, ki imajo v deželnem zboru vso veljavo. Na čelu sta ji dva slovenska župana, in to je kajpak glavna „napaka“ te zadruge. Tudi naša zadruga je napravila prošnjo, in sicer neposredno do poljedelskega ministerstva, in to je dovolilo 2000 gld., ob enem pa izreklo nado, da bo tudi dežela dovolila enako podporo. Še-le na ta

poziv visoke vlade je prosila gospodarska zadruga v Sinčivasi za podporo pri koroškem deželnem odboru. Deželni odbor pa je prošnjo odklonil, in sicer ne zato, kakor je rekel posl. Kotz, ker se zadruga ni podvrgla pravilom deželnega odbora, marveč ker deželni odbor, kakor sam pravi v svojem poročilu, ni hotel podpirati dveh zadrug v istem okraju.

Zdaj pa vprašam: Katero skladišče se je prej napravilo? Slovensko skladišče se je tri mesece prej napravilo, kakor konkurenčno skladišče v Velikovu, katero je ustanovil „bauernbund“, da bi uničil skladišče v Sinčivasi! — Meni se zdi, da je vlada postopala popolnoma pravilno. (Posl. Grafenauer: Slava!) Vlada stoji v tej stvari na stališču: Enake pravice za vse! (Posl. Huber: Res!) Dala je slovenskemu skladišču podporo 2000 gld., in če bi tudi dežela dala tej zadruzi kako podporo, podpirala bi vlada tudi velikovsko zadrugo. Za sinško zadrugo je bilo takrat vplačanih že 8000 gld. in ona je takoj začela zidati svoje skladišče, in ko je zidovje gledalo že iz zemlje, so se nasprotniki šele vzbudili. Prej niti sanjali niso, da bi se v Sinčivasi moglo zidati skladišče. Kolikor mi je znano, stoji zadruga v Sinčivasi sedaj dobro; ona šteje, če se ne motim, 521 udov, dočim jih ima velikovska samo 90. Zadruga je oddala tudi kleti neki vinarski zadruzi, da svoje prostore dobro porabi. Jaz morem le reči, da sinška zadruga deluje jako blagodejno; letošnjo pomlad je dala kmetom seme za setev zastonj; treba jim je samo seme povrniti po žetvi. Zato postopanje gospodarskega odseka nikakor ni pravo; obe národnosti morate plačevati h deželnim stroškom, zato naj se tudi podpirate obede napravi.

Plavčevo „modrovanje“.

„Sloveči“ zastopnik „slavnega“ Velikovca je pokazal v tej debati vso svojo „modrost“, pa tudi vso svojo — „omiko“. Da bi govoril kje drugod tako, moral bi pred sodnijo dati odgovor za svoje besedičenje. Vsega njegovega govora ne bomo prinašali, omenimo samo nekatere stvari. Plavec je modroval med drugim: Sinčaves ni pravi kraj za skladišče.<sup>1)</sup> Skladišče se mora napraviti tam, kjer je mogoče vložiti mnogo žita. (Posl. Muri: Saj je skladišče polno žita.) Vlada je storila napako, ker ni poprašala deželni odbor.<sup>2)</sup> Kakor se

## PODLISTEK.

Naše romanje v Rim.

(Piše Fr. Ks. Meško.) — [Dalje.]

Cerkev svetega Petra.

Pač do smrti mora ostati vsakemu v srcu in spominu velikanski vtisek, ki ga čuti človek, ko prvič zagleda od daleč kupolo sv. Petra, ki se visoko in mogočno dviga s svojimi velikanskimi, a vendar tako čudovito skladnimi, rekel bi mehкими oblikami nad večnim mestom veličastno in mirno, kakor mogočna priča o veličastvu, o kreposti, o večnosti cerkve Kristusove.

Istotako pretrese človeka neka nevidna moč, ko stopi na trg sv. Petra — na najveličastnejši trg sveta. Dozdeva se ti, kakor da bi bil že v predvoru templja Gospodovega. Nehoté ti zastane korak in oko ti zre to veličastvo krog tebe — strmé gledaš, čudiš se ter globoko čutiš, kako mal si v primeri s tem, kar zreš krog sebe. Trg obkroža takozvana kolonada Berninijeva, velikanski polkrog, ki se zgoraj ob stopnicah končuje v štirikot. Širok je trg 273 metrov. Kolonado ob straneh tvorijo štiri vrste mogočnih sob in stebrov, ki so pokrite, tako da so pod to streho med stebri trije hodniki. Srednji je širok dovolj, da se peljeta dva voza drug tik drugega. Soh je 88, stebrov 284. Sohe so štirioglate, stebri okrogli, a zelo obsežni. Nad to kolonado stoji 162 velikanskih kamenenih svetnikov. Zidanje te kolonade je stalo 4.607.000 frankov (frank približno 1 krona), tlak trga je stal 476.500 frankov.

Sredi trga stoji velikanski obelisk, ki je stal nekdanj v dirkališču Neronovem. Obelisk je vedno izklesana iz enega samega kamena, štirioglate, proti vrhu zožena soha. Stavili so jih najpoprej v Egiptu in bile so posvečene solncu, katerega žarke so pomenjale. Strani so popisane s podobami, ker taka je bila pisava starih Egipčanov. Prve obeliske so pripeljali v Rim leta 10. po Kr. Nekdaj jih je bilo v Rimu 22, sedaj jih je le še 12. Oni pred sv. Petra cerkvijo je visok 25½ metrov. Na tem trgu so ga postavili še le leta 1586. za papeža Siksta V. Postavili so ga z velikanskim trudom. Mojster Domenico Fontana je vodil delo. Papež mu je baje zapretil z ostro kaznijo, če dela ne dovrši ali pa se obelisk poškoduje. Fontana je imel 900 delavcev. Pod smrtno kaznijo je bilo prepo vedano pri delu govoriti, da so vsi lahko slišali glas Domenika. A Fontana ni natanko preračunal, za koliko se bodo vrvi nategnile. In delo bi malone spodletelo. Kar zakliče neki delavec Breska iz Sv. Rema: „Vode na vrvi!“ Storili so to — in podjetje je vspelo. Bresca ni bil kaznovan. Nasprotno! Njegovi potomci še dandanes dajejo oljkine veje, katere papež na cvetno nedeljo blagoslovijo in razdelé cerkvenim in posvetnim velikašem. V vrhu obeliska je del sv. križa. Spodaj je napis: „Fugite partes adversae. Vicit leo de tribu Juda!“ „Odstopite sovražne moči, ker vlada lev iz rodu Judovega.“ In drugi: „Christus vincit, Christus imperat. Christus populum suum ab omni malo defendat!“ „Kristus zmaga, Kristus zapoveduje, Kristus kraljuje — Kristus naj svoje ljudstvo varuje vsega zlega“ . . . .

Prvega dné smo se zbrali v Campo Santo.

Potem gremo skupno v cerkev, a do praga s klobuki na glavah in tiho. Vse procesije so v Italiji prepovedane. Če bi na ulici molili, bi nas kmalu imeli pod ključ, če bi se namreč udali tem talijanskim vojakom, ki so kaj klaverne postave. Ta blažena Italija! Vstopili smo skozi „sveta vrata!“ In bili smo v domu! Velikansko! In vendar je človek pričakoval še nekaj večjega. A to je le pomota, oko se na prvi pogled moti, in še le sčasoma umeva vso velikost, vso neizmernost . . . Dolga je cerkev 187 metrov, dočim meri sv. Pavel v Londonu le 158½ metrov, dom v Florenci — ki smo ga videli nazaj grede — 149½. Bazilika sv. Petra zavzema 21.190 kvadratnih metrov. V njej je 748 soh, 389 velikih podob, 290 oken, 30 altarjev.

Temeljni kamen cerkve je položil veliki papež Julij II. v soboto pred belo nedeljo 18. aprila leta 1506. Delali so pri tem čudu največji umetniki: Bramante, Julijan da Sangallo, Peruzzi, Michelangelo, Karlo Maderna in Bernini. 18. novembra l. 1626. je papež Urban VIII. velikansko cerkev blagoslovil. Zidanje je stalo nad 260 milijonov. Poprave stanejo vsako leto 160.000 frankov. Ko proglasé papež kakega svetnika, gorijo v cerkvi vse sveče. Samo prižiganje stane 3000 gld. Za zakristijo, katero je sezidal Pij VI., so porabili 4.800.000 frankov. „IN HONOREM PRINCIPIS APOSTOLORUM“. „V čast prvaku apostolov“ — ta napis stoji z velikanskimi črkami na pročelju cerkve. Največji dom vsega sveta je torej postavljen v čast onemu, ki ga je Gospod sam izbral izmed vseh za svojega naslednika, svojega vidnega namestnika. In kakor je velika in mogočna osebnost sv. Petra v zgodovini sv. cerkve, kakor je bil velik duh onega ubo-

govori, je hotela zadruga celo kupiti hišo v Grebinju.<sup>3)</sup> Kje leži žito? V Velikovu! (Posl. Grafenauer: Ker je uro daleč od Sinčevasi!) Nikoli ni bilo dejanske potrebe za skladišče v Sinčevasi v primeri z Velikovcem; žito se mora venkaj voziti, to je res. (Posl. Jan. Huber: To s podporo nima ničesar opraviti!)

In tako je kvasal Plavec naprej, — brez konca in kraja. Kar so le napisali liberalni listi o našem skladišču, kar so „pogrunтали“ velikovski posilnemški možakarji in si šepetale na uho njihove ženice, vse to je privlekel na dan g. Plavec. V deželnem zboru mu naši poslanci niso mogli več odgovoriti, ker se je na predlog dr. Metnica žal debata zaključila. Slišal bi Plavec nekatere, ki bi mu gotovo ne donele prijetno po ušesih. Na glavna njegova „očitanja“ odgovorimo v sledečem.

### Odgovor.

Glavno Plavčevo očitanje se združuje v trditvi: 1. da Sinčavas ni pravo mesto za zadrugo; — 2. da zadruga ni vredna podpore, ker naročuje žito iz drugih dežel; — 3. da ima zadruga tudi vina, ki jih dobivajo delavci.

Velikovski liberalci in njih govornik Plavec vkup niso vredni, da se z njimi obširno bavimo. Nam se zdi, da tem ljudem nikdar ni bilo za napredek, da pa imajo na vseh straneh, kakor pajki razpredene svoje mreže in prežé, kje bi se v njih vlovila kmečka muha. Nekoliko moramo pa na smeje in smešne Plavčeve čenče vendar povedati:

1. Skladišče mora biti tam, kjer so kmetje, ki je bodo polagoma sami vodili; drugi mora biti ob železnici, da se more vsikdar blago odposlati, kedar pride naročilo. V Velikovu pa ni kmetov in blago se more voziti na železnico v Sinčavas tudi iz liberalnega skladišča.

2. Očitano se nam je, da privažamo žito iz Ogerske in tako pomagujemo ogerskim židom delati konkurenco domačim pridelkom.

Ko bi nam Plavec ne bil predobro znan, rekli bi, da je ta trditev nesramno obrekovanje, tako pa gospoda dobro poznamo in rečemo rajši, da mož, kakor sicer večkrat, tudi tokrat ni vedel, kaj govori. Res je, da je zadruga žito kupila iz Ogerske, a to ne z namenom, da napravi kaj dobička, in ne da dela konkurenco domačim pridelkom, marveč, da z domačimi pridelki more konkurirati z Ogri na Tirolskem in Zgornjekoroškem. Stvar je namreč taka, da ljudje kupujejo žito razne vrste ob enem: toliko ovsu, toliko pšenice, toliko rži, toliko ječmena, toliko turšice. Če mi nimamo vsega, bodo vse naročevali na Ogerskem. Ljudje, ki so zdaj kupili žito od nas, dobivali so prej blago redno od ogerskih židov. Zdaj smo mi nakupili k žitu, ki ga imamo sami, to je 30 vagonov, 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> vagona ječmena, turšice in rži, ker smo sami letos teh pridelkov premalo dobili; domača turšica sploh ni za rabo, ječmena ne pridelavamo in svojo rž je zadruga prehitro prodala. Ali je tako delovanje žitna

<sup>1)</sup> In vendar je tam železniška postaja za Velikovec! In Plavec sam je hotel pred leti napraviti skladišče celo v Dobrlivasi!

<sup>2)</sup> Največja napaka pa je bila, da vlada ni vprašala velemodrega Plaveca, tega znanega „prijatelja“ slovenskih kmetov. Ta bi že nasvetoval „pravi“ kraj, t. j. če ne Velikovec, tako gotovo Djekše ali Krčanje!

<sup>3)</sup> Kaj se Plavecu ne sanja!

gega ribiča, ki je začel stresati stebre neizmerne rimskega cesarstva, kakor je bil čudovit pogum starčka, ki je v središču malikovalstva povzdignil znamenje sv. križa, tako velik, tako mogočen je dom sv. Petra, ona veličastna zgradba, ki jo je postavila vera in hvaležnost nad grobom velikega apostola.

Ko vstopi človek v cerkev, se dozdeva kakor bi še plaval duh tega velikana po teh zlatih in marmornatih prostorih, njegovo ime dviga veličastna kupola v nebo, njegov spomin, slavo njegovo označuje najveličastnejša zgradba širnega sveta. Pod kupolo, ki se od spodaj dozdeva majhna in neznatna, je takozvana „konfesija“, kjer počiva prvak apostolov. Nad grobom se dviga altar, na videz prost. Na njem mašujejo le nasledniki sv. Petra, tukaj darujejo ti veliki duhovni Najvišjemu v imenu vse cerkve daritev hvalno in zahvalno, daritev prosilno in spravno.

Telo svetnika — razun glave, ki je v Lateranu, — počiva kake 4 metre pod altajem. Pred altajem se tla namreč v velikem polkrogu znižujejo. To duplino obkrožuje marmornata ograja. Nasproti altaju so v nji pozlačena vrata. Ta se odpro in romarji gredo na eni strani po marmornatih stopnicah dol, da vidijo ob svitu luči svete ostanke, na drugi spet gor. Ograja meri v obsegu 24 metrov. Ob nji gori noč in dan 89 pozlačenih svetilk. Istotako goré na altaju sveče neprenehoma. Pred grobom kleči papež Pij VI. s povzdignjenimi rokami. Krasno podoba je leta 1822. izklesal iz belega marmorja slavni Canova. Nad grobom je altar, en sam velikansk marmor z velikim križem. Nad njim je sezidal Bernini na po-

trgovina, ali ne, bomo videli. Do zdaj je še vedno smel kmet, ki je enega junca sam priredil, kupiti drugega zraven in par prodati, in nikdo ga ni dolžil, da trži z živino, tako bode morebiti tudi pri zadrugi.

Najbolj se je Plavec repenčil s trditvijo, da je zadruga naročila in založila ameriansko deteljno seme, ki ni toliko vredno, kot domače, in da bo tako koroška semena spravila ob kredit. Sevé, da vse to ni res. Pač je zadruga enkrat sprejela od nekega človeka nekoliko detelje, ki je bila menda z amerianskim semenom mešana, in sicer je bilo ono seme pripeljano v naše velikovsko skladišče. Nikdo semena ni poznal in sprejelo se je kot domače blago. Pozneje se je kar razneslo, da je dotično seme ameriansko, preiskavali smo ga z lupo in nismo našli nobenega razločka med tem in domačim semenom. Odbor še danes ne verjame, da bi bilo tisto seme res ameriansko, bržkone si je govorico nekdo bil izmislil. Mogoče pa je vendar, ker je menda nekdo v Celovcu dobil amerianskega semena, ki so je potem razni kmetje razvozili po trgih. To je moral Plavec vedeti, in prav bi bil storil, ko bi bil zaradi tega napadel dotično celovsko firmo, a ne nas. Zadruga si ni v svesti, da bi bila kaj napčnega ukrenila.

3. Najbolj bode Plavca in njegove pristaše v Velikovu sevé vinska zaloga v skladišču. Železniški delavci dobivajo zdaj po ceni vino in morebiti gostilničarji res kaj čutijo posledic. Gospodje bi naj bolj pomislili, da zadruga pri vsem svojem delu ne dela enemu stanu ali odboru v prid, marveč vsem. Hočemo kmete združiti in priredovati jim gospodarski napredek, da bi polagoma boljše gospodarili in tudi gostilničarjem bo v prid, kedar bo za kmeta prišel boljši čas.

## Državni zbor.

Dné 17., 18. in 19. maja so bile zopet seje, vse brez vsakršnega uspeha, ker so Čehi nadaljevali obstrukcijo. Vložili so nebroj prošenj in interpelacij, katere se morajo vse natanko prečitati in tako mine čas, določen za seje. — Vlada je predložila 6 mesečni proračunski provizorij in postavlo, po kateri se določa za rudokope 9 urni delavnik. Prihodnja seja bo zaradi delegacij še-le po binkoštih, menda dné 8. junija.

## Dopisi.

**Kronski darovi za velikovsko „Narodno šolo“.** Darovali so: Neki kmet iz Trga (izgubljena stava) 2 K. Jurij Zmavc, župnik v Remšniku, dar Mohorjanov 2 K 36 v. Vesela družba, zbrana dné 9. maja v dvorskem župnišču, 7 K. Hranilnica in posojilnica v Spod. Dravogradu od čistega dobička po sklepu občnega zbora 100 K. Luka Možarnik, rudokop v Jazbini pri Črni, mesto venca na grob svojega ranjkega stričnika Janeza Možarnika, učenca „Narodne šole“ v Velikovu, 2 K; župnik Dragotin Hüttner v Rožku v imenu godovnikov, zbranih dné 16. maja t. l. v Podgorjah, 16 K. — Prvi kronski petak so darovali: Matej Ražun, župnik v Št. Jakobu v Rožu, 5 K; J. Kindlman, župnik v Št. Danijelu, 5 K; Anton Sturm, župnik v Borljah, 5 K; Val. Šumah, duh. svetovalec in župnik v Šmihelu, 5 K; Fr. Katnik, župnik na Dholici, 10 K; po tajniku Rozmanu pozabljen darovatelj 5 K; Matej Šervicelj, komendant in župnik na Reberci, 10 K; posojilnica v Spod. Dravo-

velje papeža Urbana VIII. velikansko nebo, visoko 28<sup>1</sup>/<sub>2</sub> metra.

Velikost cerkve in kupole spozna tujec šele prav, ako se potruži na cerkev samo, na streho. Tukaj se začudiš! Na strehi vidiš namreč malo mesto. Tukaj imaš majhne kupole, ki pa so po 45 metrov visoke. Kapelice vidiš, in krog in krog hiše — cela vrsta. V teh stanujejo takozvani „San Pietrini“, delavci in čuvaji. Ti imajo svoje navade in postave. Te pridejo od očeta na sina, kakor tudi hiše same. Tu vidiš delavnice ključavničarske, mizarske, tam je pek, tam čevljar. Istotako imajo na strehi studene in vodomete.

Kupola meri tukaj v obsegu 192 metrov. Njena višina od strehe do križa je borih — 94 metrov! Malo, kaj ne? Jabelko meri v presežju 2<sup>1</sup>/<sub>4</sub> metra. V njem ob enem lahko sedi šestnajst oseb! — Iz galerije pod jabelkom se vidi proti poldnevni srebrni pas — morje!

To je velikansko delo — delo enega največjih duhov vseh časov — Mihelangel. Na strehi je imel naš neutrudljivi voditelj, gosp. Jerovšek, kaplan v Dell' Animi, primeren nagovor. Bilo nas je čez 600, a vsi smo izginili v enem kotu strehe!

(Dalje sledi.)

### Smešničar.

\* **Zdravnik:** „Draga žena! Vaša bolezen ni nevarna. Le največjega miru in pokoja potrebujete.“ — „Toda, predobri gospod doktor, pogledjte vendar tudi moj jezik!“ — „Res, tudi ta potrebuje največjega miru in pokoja.“

gradu 5 K, in iz njenega nabiralnika 5 K; Fran Reš, načelnik posojilnice v Velikovu, 5 K; neimenovan rodoljub 5 K; narodnjak iz Šmarjete pri Velikovu 5 K; Janez Volavčnik, župnik na Rudí, 5 K; Matija Vedenik, župnik v Otrmanjah, 5 K; dekan J. Wieser v Velikovu 5 K. Vkup 214 K 36 v. Živeli nasledniki!

**Iz Št. Petra pri Velikovu.** (Županova volitev.) Ker je dosedanji naš župan Vajsuar umrl, vršila se je dné 5. t. m. volitev novega župana. Volitev se je morala vršiti dvakrat. Najprej je bil izvoljen g. Papič, ali ker je ta volitev odklonil, bil je nato z desetimi glasovi od 12 glasov izvoljen županom mladi kmet Jurij Morak p. d. Jezernik v Zgornjih Selih. Novi naš župan je našinec, vsi dosedanji naši župani so pa bili nasprotniki.

**Iz velikovske okolice.** (K ločitvi od mestne občine.) V 10. številki „Mira“ od 8. marca t. l. je veljaven kmet iz naše okolice sprožil imenitno misel, naj bi se mi okoličani z ozirom na to, ker imamo mi različne potrebe in stroške kakor mestjani, ločili od velikovske mestne občine in napravili svojo lastno občino. Pač lepa misel, samo bo jo treba na vse strani dobro prevdarriti. V sledečem podajam nekaj podatkov v rešitev tega, za nas okoličane velevažnega vprašanja. Nova naša občina, ki bi se imenovala „velikovska okolica“ ali „Št. Rupert pri Velikovu“, bi obsegala šest katastralnih občin, namreč: Pri Dravi z 88, Mlinski graben z 189, Nad Dravo z 43, Ricinje z 129, Št. Rupert z 156 in Vinogradi z 83, skupaj z 688 prebivalci. Dohodki nove občine, to je občinske priklade, bi bile dobre; zdaj ima velikovska občina 40% občinskih priklad in sicer 16% šolskih in 24% občinskih priklad, ki iznašajo skupaj okrog 3500 gld. Teh občinskih priklad plačujejo pa v veliki večini ove šestere katastralne občine, ki bi napravile bodočo okoliško občino. Stroškov za ceste in moste bi nova občina le malo imela, ker so ceste večinoma državne ali deželne, le kos šmarješke ceste do Šatenhofa in kos vovberske ceste do Hoprijana bi morala okoliška občina vzdrževati. Največih stroškov bi imela nova občina za uboge. Kakor mi je neki mestjan, ki razmere dobro pozna, povedal, mora zdaj mestna občina za okoliške uboge kakih 900 gld. na leto plačevati. Volilcev bi bilo v novi občini 200. Samo razmerje volilcev bi bilo manj ugodno, ker ima vsled razdelitve v katastralni občini Pri Dravi ležečega pašnika blizo vsaka hiša v Velikovu majhno parcelo v tej občini, tedaj bi imela tudi volilno pravico v okoliški občini. Naj tedaj merodajni kmetje v naši okolici to vprašanje dobro premislijo in, ako pridejo do prepričanja, da bomo, ako ustanovimo lastno občino, gledé plačil na boljšem, naj vložijo dotično prošnjo na deželni odbor v Celovec. Kakor čujem, mestjani ne mislijo ločitvi nasprotovati, ampak dotično prošnjo še podpirati.

**Iz Pliberka.** (Razno.) Dné 8. t. m. je tukaj nanagloma umrl pekovski mojster Schleich. Našli so ga v postelji mrtvega. — Naš občinski odbor je imenoval prejšnjega sodnika, g. M. Schaden-a, ki biva sedaj v Celovcu, častnim občanom. — Pošto v Šmihelu nad Pliberkom je prevzela gospodična A. Novak, ki je bila doslej v Malem Cerknem.

**Iz Bekštanja.** (Nezgodi.) Dné 13. t. m. zvečer sta šla lovca Trunk in Fric na lov na petelina v maloški planini. Prenočila sta v planinski koči. Ko sta zjutraj zapuščala koč in je Trunk zapiral vrata, se mu je puška nakrat sprožila ter šla Fricu skozi zgornjo ramo. Rana je bila huda, a vendar se je poškodovani še sam mogel podati domov. — Sam usmrtil se je v Zili pekovski pomočnik J. Zirnik pri g. A. Geldnerju v Stopicah. Skočil je v Zilo. Trupla doslej niso našli.

**Iz Reberce.** (Mozgan najden.) Dné 29. marca zvečer se je, kakor smo takrat poročali, ponesrečil Mozgan France, ki je nosil živež na Obir. Bilo je vse iskanje zastoj in četudi so ga rudarji vedno iskali, ga niso mogli dobiti vsled velikega snega. Dné 13. t. m., tedaj v nedeljo, spravili so se zopet trije rudarji, med njimi Jerlih Joz, p. d. Markovec, iskat ponesrečenega Franceta. In res se je posrečilo Markovčevemu Jozu, da ga je našel. Dobil ga je že na gališki strani v neki drči, stegnjenega, roki ob truplu. Ležal je samo nekoliko korakov od prepada, kjer bi ga bržkone še prav dolgo ne bili dobili. Na glavi je imel kapo, črez ušesa pa ruto privezano, na rokah pa rokavice. Našli so tudi še uro pri njem, ki je obstala deset minut črez peto, tedaj je šla ura še celo noč, ker se je že zvečer ponesrečil. Imel je tudi nekaj denarja pri sebi, pipo in tobak. V obraz je bil čisto blede in malo spremenjen. Markovčev Joz je prav po naključju prišel do njega. Drugi so mu še brnili iti tja, ker je jako nevarno tam. Takoj, ko so ga našli, telefonirali so iz planinske koč, kajti našli so ga čisto blizu tam, v Železno Kaplo, odkoder so potem prišli rudarji, da so ga spravili v dolino, na njegovo stanovanje v Eggerjevem plavžu v Suhi. Misli si more vsak sam, kako se je prestrašila uboga žena, ko je zvedela to novico. Bila je neizmerno žalostna, ko je bila prepričana, kako žalostno smrt je našel njen mož, deloma pa

tudi, kakor je meni samemu pravila, vesela, da so ga vendar našli, kajti skoz poldrugi mesec ni imela nobenega miru. Pokopali so ga v torek na Reberci. Tako je končal France v najlepših letih, šele 37 let star, kot žrtev svojega posla. Naj v miru počiva!

**Iz Reberce.** (Vaške lipe.) Na sredi naše prijazne vasi stale so do današnjega časa tri mogočne lipe. Bile so jako debele, sklepali se more na dve ali tristo let starosti. Povpraševal sem, kedaj so usadili te lipe in Baštelnov Joza mi je mogel le toliko povedati, da tedaj, ko so trije cesarji mir sklenili, toda tega ne ve, ali s Turkom ali Francozom. No, in v svetovni zgodovini tudi ni zapisano, da so ob sklepu kakšnega miru zasadili na Reberci tri lipe. Kaj natančnejega bi gotovo mogli pripovedovati vsi tisti, katerih kosti so nakopičene v kostenjaku pod rebersko kapelico. Ti bi vedeli tudi povedati, kaj se je od tega časa vse na Reberci zgodilo pod temi lipami. Iz naj-novejšega časa vem samo to, da so te lipe tudi poslušale, kako so se v oni osedepolni noči prepirali tisti trije junaki, ki so kopali zaklad na gradu, a ki so jo popihali. A prišel je močen vihar in ena lipa, od starosti vsa slaba, se je prelomila, tako da je golo deblo molilo kvišku. Letos so jo vaški fantje na dan sv. Florjana posekali in zasadili novo, da je deteljica zopet popolna. Kako so staro lipo sekali in kako ji je mežnar opoldne odzvonil, ko je padla, kako so novo kopali in koliko srag prelili, kako so jo domu spravljali in zasajali in škropili, da bi boljše rasla, o tem vsem, dragi popotnik, ti morejo povedati na Reberci, če prideš enkrat sem na kapljico izvrstnega Tirolca h Grajnerju. Kedaj pa so lipo zasadili, to se je pa tudi v komendi zapisalo v spominske bukve, v trajen spomin!

**Od nekod.** (Nemška zagrizenost.) Res, ni treba se čuditi, če dandanašnji tako ljuto razsaja povsod nesrečni narodni boj, borba med slovensko in nemško krvjo. Zdi se ti ta boj povsem naravna posledica, če le nekoliko poznavš ono mržnjo, ono slepo sovraštvo do Slovencev, ki polni srca skoraj vseh, — mislim, da ne trdim preveč, — skoraj vseh naših nemških sosedov. In kako smešni so včasih naši Nemci v slepi svoji strasti! Nek koroški Slovenec, ki je bil več časa v Gradcu v neki bolnišnici, je slišal, kako se je sluga dan na dan grozno hudoval in kregal čez nekega kaplana, ki je ležal bolan v sosedni sobi. Kmalu je bilo Korošcu tega rentičenja preveč, in nekoliko razjarjen vpraša slugo, kaj žalega mu je storil oni kaplan. Čujte odgovor! „Er ist halt ein windischer Hund! Und so oft ich einen Windischen sehe, werde ich wild!“ „No ali je vas morda že vgriznil kak »windischer Hund«, da se tako grozno razkačite nad vsakim Slovencem?“ — „Jaz pač »bindišarjev« videti ne morem, pa je amen!“ — „Kaj pa bi bilo,“ vpraša Korošec, „če bi vedeli, da sem jaz tudi »bindišar«?“ (Sluga je bil namreč proti njemu prej vedno prav prijazen.) „Bežite! Vi ste ja Korošec!“ odreže se ta modro in ves čas ni hotel verjeti, četudi je donášal svojemu Korošcu dan na dan slovenske časnike in liste. — Tedaj, če je kdo „Kärntner“, ne more biti „bindišar“, kakor da so na Koroškem Slovenci že davno izumrli. Bravo Mihel! Pa žalibog se najdejo taki slamnati nazori tudi v višjih glavah, celo pod ministerskimi cilindri!

**Iz Štajerskega.** (Národno delo.) V novjšem času se je začelo med slovenskim ljudstvom zelene in rodovitne Štajerske prav živahno gibanje. Dolgo časa nas je moril in tlačil pogubni nemškutarski duh, a v novjšem času se je naš slovenski kmet vzdramil. Po nekaterih krajih stopa krepko na svoje noge, otresti se hoče jarma, ki ga je tlačil dosedaj v gospodarski in národni sužnjosti. Slovenski rodoljubi, v prvi vrsti pa naša vzgledna duhovščina, potem dobri časniki, ki so pisani zares v pravem verskem in národnem duhu, so začeli ljudstvo buditi in poučevati in ono prav rado posluša svoje može in jih uboga. Bralna društva so po krajih, kjer so bila ustanovljena na pravi podlagi in kjer so imela modre in marljive voditelje, poučevala in navduševala ljudstvo za najdražje svetinje našega národa, za njegovo vero in materni jezik, ter tudi sedaj delajo uspešno. V novjšem času pa so začeli slovenski Štajerci prav marljivo delovati na gospodarskem polju. Če bo stvar napredovala tako lepo, kakor se kaže sedaj, potem bo v kratki dobi slovenski Štajer preprežen s kmetijskimi zadrugami. Le od teh je pričakovati za našega kmeta zaslombe in pomoči; kjer pa je potrebno, in kjer ni poštenih slovenskih trgovcev, ustanovila se bodo konsumna društva. Tako bo Slovenec sam gospodaril s svojim težko prisluženim denarjem, postal bo v pravem pomenu besede na svoji zemlji svoj gospod. Najlepši dokaz temu so bile zadnje volitve v okrajni zastop marenberškega okraja, kjer so prej gospodarili nemškutarji zato, ker so bili od njih odvisni slovenski kmetje. Sedaj pa so prišli Slovenci na krmilo, največ jim je pomagalo to, ker so se postavili gospodarstveno na

trdne noge. V Marenbergu so namreč osnovali slovenski zavedni možje najprej posojilnico, ne dolgo potem pa kmetijsko in konsumno društvo z dvema podružnicama. — Krepko napreduje gospodarska stvar v Celju in okolici. — Tudi v ptujski okolici in okraju ter tudi v vinorodnih Slovenskih Goricah se dani. Pozno sicer ali vendar enkrat se je začelo tamkaj ljudstvo zavedati; v novjšem času ga marljivo dramijo in poučujejo naši poslanci. V ptujskem okraju so storili prvi korak gledé zboljšanja v gospodarstvu vrli leškoviški možje v Haložah. Haložsko ljudstvo sploh je postalo v novjšem času sila revno. Trtna uš mu je tako rekoč uničila vinograde, prej jedini vir dohodkov haložkemu kmetu. Nekdaj bogati, veseli in ponosni Haložan je postal sčasoma siromak, postal je znova, lahko rečemo, hlapec in tlačan ptujskih in drugih meščanov. Da bi si napravili novih ameriških nasadov v vinogradih, za to jih mnogo nima potrebnega denarja, potrebne izobrazbe in podjetnosti, in tako mora dostikrat pod sramotno ceno prodati tuju svoj dom. Radi tega pa morajo leskovski in sosedni Haložani biti hvaležni možem, ki so v Leskovcu ustanovili kmetijsko in konsumno društvo, ki je bilo gotovo potrebno, in je sedaj največja dobrota za ljudstvo. Društvo ima na razpolago prav lepe prostore; blago, ki ga prodaja svojim udom, je po ceni in izvrstno. Kar pa mu zagotavlja lepo bodočnost, to so pametni in poštenci možje, ki ga vodijo prav modro.

## Novičar.

### Na Koroškem.

(Iz uradnega lista.) Okrajni šolski svet beljaški je razpisal do 10. junija učiteljski mesti v Pontablu in Gorjanih. V obeh krajih, zlasti v Gorjanih, obiskujejo šolo slovenski otroci, a od učitelja se ne zahteva, da naj zna slovenski! Kdaj bo slavni okrajni šolski svet beljaški prišel do spoznanja, da je za slovensko mladino treba slovenskih učiteljev?

(„Südmark.“) Na Koroškem so sprejeli od tega društva: Neka bajtarica zá-se 30 kron in za svojega sina mesečno 10 kron. Knjižnici v Celovcu in Gundersheimu knjig za 150 kron. Dva pogorelca v Strajvasi 130 kron, in nek obrtnik posojilo 500 kron. Škoda, da ne povedó imen obdarovancev! Ali jih je sram — Judeževih grošev?!

(Duhovske zadeve.) Razpisani sta župniji: Št. Peter v Kačtalu do 23. junija in Ukve do 27. junija. — Radi bolehnosti č. g. župnika K. Kalt-a bo dekanijo Šmohor oskrboval č. g. Jož. Lakonik, župnik na Brdu. — V ogradski šoli v Celovcu je bila skušnja in sklep šolskega leta dné 16. t. m. Skušnjo sta delala dva gojenca drugega leta in šest gojencev prvega leta. — Za dekanjskega svetovaleca dekanije Sovodnje je izvoljen in potrjen č. g. Jos. Jandl, župnik v Lieseregu. — Preložena je kn. šk. vizitacija v sledečih farah: Dné 10. junija bo v Grabstanzu (namesto 9.) Dné 11. junija v Selah (namesto 10.) Dné 12. jun. v Šmarjeti (namesto 11.) — Občni zbor Cecilijinega društva binkoštni torek izostane.

(Kmetijske stvari.) V Št. Vidu ob Glini dobijo dva nova sejma, in sicer v pondeljek pred sv. Jernejem in prvi pondeljek meseca decembra. — V Št. Vidu ob Glini snujejo gospodarsko zadrugo in veliko skladišče. V ta namen je bil tam 19. t. m. shod kmetovalcev.

(Pozor!) Po Avstriji se sedaj klatijo razni agentje, ki dekletom obljubujejo imenitne službe na pariški razstavi. Ti agentje so židovski trgovci s človeškim mesom in s temi pretvezami vabijo dekleta v svoje mreže.

(Drobiž.) V Špitalu je bilo pri novačenju izmed 170 fantov potrjenih samo 25, in od teh nobeden ni iz Špitala! Tudi to je neko „znamenje časa!“ — Na vrbskem jezeru so začeli parniki redno voziti dné 20. t. m.

### Po drugih slovenskih deželah.

(Vzgoja srednješolske mladine.) Kak duh vlada med srednješolsko mladino, o tem se je že mnogo pisalo. Mnogo pa so temu krivi tudi — profesorji. Iz Maribora poročajo o dogodku, ki jasno priča, kako prusko in neavstrijsko se na ondotni gimnaziji vzgaja mladina. Dné 9. t. m. imeli so dijaki običajni majnikov izlet. Četrty razred A je šel v Cmurek. Ta razred spremljal je profesor Straubinger. Pomislite, kak vtis je napravilo, ko so dijaki pri povratku v vlaku korajžno zapeli „Die Wacht am Rhein“ in je omenjeni profesor krepko pomagal!! Slučajno je bil v vlaku tudi deželni šolski nadzornik Lampl, ki je to čul. In on je omenjenemu profesorju dal samo rahlo namigniti, da ni — primerno, če se pojejo take pesmi. Tako „izborna“ se torej napeljuje mladina k avstrijskemu čutu in národni strpnosti!!

(Iz šole in železnice.) Zadnji „Slov. Gosp.“ poroča o sledečih dveh dogodkih: V mariborski

nemški šoli vpraša učitelj: „Katero poslopje v Mariboru je najlepše?“ Učenci molče. Eden vzdigne roko. Učitelj vesel: „No povej!“ Učenec: „Národni dom.“ Učitelj jezen: „Sédi! Danes ostaneš eno uro po šoli!“ — Naslednje pa se je prigodilo znamenemu kolovodji štajerskih liberalcev, grofu Stürkhu. Nemški grof se je vozil na progi Spielfeld-Radgona. Sprevodnik pride k njemu, da vsčipne tudi vozno karto nemškega grofa. Grof: „Ali ste Slovenec?“ Sprevodnik: „Sem, gospod grof!“ Grof: „Potem ne dobite od mene nobene napitnine!“ Sprevodnik: „Ali mislite, gospod grof, da bom za Vašo napitnino prodal svojo národnost?“ In Stürkh je namesto odgovora namrdnil svoj grofovski obrazek.

(„Merkur.“) velika národna trgovina z železnino v Celju je začela poslovati dné 20. maja. To je važen gospodarski napredek za celjske Slovence. Kakor pri vseh naših národnih podjetjih, tako so tudi pri „Mercurju“ nasprotniki storili svojo „dolžnost“ in delali vse mogoče zapreke, a dosegli niso drugega, kakor da so stvar zavlekli. Vspeh bo pa približno ta, kakor če se voda zajezi: Za čas teče bolj počasi — potem toliko močnejše. Bog daj srečo!

(Drobne novice.) Škofijski zbor (sinoda) za lavantinsko škofijo bode v Mariboru od 4. do 6. septembra. — „Vzajemna zavarovalnica proti požaru in proti poškodbi cerkvenih zvonov“ se snuje v Ljubljani in je vlada predložene jej pravila že potrdila. — V Bajti v Kanalski Idriji se je igral 12letni deček z nabito puško ter pri tem ustrelil svojega 6letnega brata. — V Št. Andreju pri Trstu pogorela je dné 15. t. m. tovarna za olje. — Županom v Celju je zopet izvoljen znani Stiger, njegovim namestnikom pa še bolj znani Rakusch. Obadva sta se pri izgredih meseca avgusta posebej „odlikovala“. — Tržaški Slovenci so v nedeljo dné 13. t. m. v Rocolu v dvorani g. Prašerna slovesno otvorili slovenski vrtec. — Goriško porotno sodišče je obsodilo Iv. Sfiligoja in A. Batistuta na smrt na vislicah, ker sta umorila nekega Ivana Bedo in ga razmesarila tako, da ga skoro ni bilo mogoče spoznati. — V Ljubljani bodo ustanovili slovensko kreditno banko.

### Iz slovanskega sveta.

(V Sredcu na Bolgarskem) se je ustanovil odbor, da postavi spomenik velikemu človekoljubu, ruskemu carju-osvoboditelju Aleksandru II., ki je rešil Bolgarsko turške sužnosti. Odbor bode sezidal tudi muzej in velik zavod za onemogle vojake; dozdaj je nabral v ta namen 400.000 kron.

(Bolgarski kmetje zoper vlado.) Bolgarska vlada je vpeljala na deželi desetino in vsled tega vlada med kmeti velika nezadovoljnost. Zbirajo se na shodih in protestirajo proti noveji postavi. Zborovanja, katerih se udeležuje po 10 do 20 tisoč kmetov, so precej hrupna. V Varni so kmetje napadli vladno poslopje in vojaki so bili prisiljeni streljati. 3 kmetje so mrtvi, 6 jih je težko in 20 lahko ranjenih. Bržkone pride zopet do kake prekucije.

(Vseučilišče za ženske) se bode v kratkem odprlo v Moskvi. Nedavno umrli veliki ruski bogatin Astrahov je v ta namen daroval 3 milijone rubljev. Spočetka bode vseučilišče imelo samo tri oddelke: računoslowski, zdravniški in prirodoslovni.

### Križem sveta.

(Vojska v južni Afriki) ima za Bure vedno hujše posledice. Buri niso mogli zasesti mesta Mafeking, marveč so morali obleganje tega mesta opustiti. Angleži vedno dalje prodirajo in so prekoračili že reko Vaal ter stopili na transvalsko tla.

(Lastnega otroka sežgala) sta zakonska Ott na Dunaju. Otrok Jožef Mosz, je bil nezakonski in do zadnjega časa v reji pri sorodnikih na Češkem. Došlega k rodnim starišem so ga le-ti nazvali „českega psa“ in ga kot takega tudi obdelovali, dokler ni mali mučenik umrl. Iz strahu pred zasluženjo kaznijo sta nečloveška oče in mati otroka na drobno razrezala in sežgala. To je že četrti slični slučaj na Dunaju v zadnjem letu.

(Velike nezgode.) Na voznji iz Liverpoola v Melburne se je potopila neka ladija. Samo 5 oseb se je rešilo, 22 jih je utonilo. — Dinamitna tovarna blizu Antwerpna je zletela v zrak. Vsa poslopja v bližini so popolnoma zginila s površja. Koliko ljudskih žrtev je eksplozija zahtevala, še dosedaj ni dognano. — Panuco, najimenitnejše obrtniško mesto na vzhodnem meksikanskem obrežju, je ogenj popolnoma razdejal. Vsa poslopja so zgorela, ker niso imeli nobenega gasilnega orodja. Pač čudno za napredno Ameriko! 11.000 ljudem so uničeni domovi. — Na neki ladiji v petrogradski luki je dné 17. t. m. počil kotel. Usmrtilo je 6 oseb.

(To in ono.) V Belgiji sta razpuščeni obe zbornici ter razpisane nove volitve. Tudi laška zbornica je razpuščena, ker je obstrukcija manjšine zabranila vsako delo. Nove volitve bodo dné 3. junija. V nemškem državnem zboru so tudi začeli obstruirati in sicer zbog postave zoper nenravnost. — Iz severne Ogerske, zlasti iz Košic in iz Eperieša, se poroča, da je tam minuli teden povsod

zapadel sneg in zavlada veliki mraz. Škoda na sadju je velika. — Pretečeni teden je začela gora Vezuv z nenavadno silo bruhati žarečo lavo. Prebivalstvo v bližini je bilo v velikem strahu.

## Književnost.

**Slovanske himne**, in sicer napevi (enoglasno) z izvirnim besedilom in češko prestavo, so izšle v knjigarni F. Simatka v Pragi. V zbirki so vse slovanske narodne himne, namreč: „Bože, carja brani!“ (Ruska.) „Šče ne vmla Ukrajina!“ (Maloruska.) „Bože, coš Polskę...“ (Poljska.) „Z dymem pożarów...“ (Poljska.) „Jeszcze Polska nie zginęła...“ (Poljska.) „Kde domov můj?“ (Češka.) „Hej, Slováci!“ (Slovaška.) „Liepa naša domovina!“ (Hrvatska.) „Onam, onamo! za brda ona...“ (Srbska in črnogorska.) „Šumi Marica okrvavena...“ (Bolgarska.) „Naprej, zastava Slave!“ (Slovenska.) „Hišce Serbstvo njezhubjene...“ (Lužisko-srbska.) „Rjana Lužica.“ (Lužisko-srbska.) „Naše Serbstvo z procha stawa...“ (Lužisko-srbska.) Zvezek stane samo 20 v, po pošti 23 v. Zbirka bo dobro došla pevcem in pevskim društvom.

„Universal-Taschen-Atlas“ znane tvrdke G. Freytag in Berndt na Dunaju, izdelan po prof. Hickmanu, je izšel v novi izdaji z najnovejšimi, jako mnogovrstnimi podatki. Zemljevidi so skrbno izdelani, posebno bogati pa so statistični podatki o raznih državah, prebivalstvu, prometu itd. Knjiga bo vsakega izobraženca zelo zanimala. Cena 4 K 80 v.

**Jezus Kristus pravi Bog.** Spisal dr. Ivan Svetina. Ta knjižica je lansko leto izšla, pa se še dobiva v „Katol. Bukvarni“, pri J. Bonaču in pri pisatelju (Vodnikov trg 4) v Ljubljani. Da se lahko razširi tudi med preprostim narodom, se je znižala cena od 80 v na 50 v. Gospodje dušni pastirji bodo pri naročevanju knjižice, ki naj bi se čitla zlasti v svetem letu, gotovo radi posredovali, posebno ako se jih več skupaj naroči. Danes je tudi preprostem narodu, zlasti tam, kjer ga begajo nasprotniki sv. vere, jako koristno čitanje lahko umljivih apologetičnih spisov in jasno spoznanje temeljnih resnic sv. vere, izmed katerih je najvažnejša prav ta resnica, da je Jezus Kristus pravi Bog.

## Naša gospodarska organizacija.

**Žitne cene in naše skladišče.** Vsa naša žitna trgovina je v neki krizi in zato je tudi stališče naše zadruge v Sinčivasi zelo težavno. Popred so delali žitni trgovci lep dobiček. Prodajali so lahko na Tirolsko in Zgornjo Koroško. A ogerske železnice so Ogrom tarife v zadnjem času tako znižale, da zamorejo Ogrji na Tirolskem žito za 30 do 50 kr. pri metercentu ceneje ponujati, kot mi. Kaj je tedaj posledica? Da cene zopet padajo. Ti-le novi tarifi so vzrok, da v Velikovecu oves letos ni več prišel na 6 kr., in ne bo več, če bomo morali na Tirolskem in Zgornjem Koroškem iskati kupcev. Cena bo pri ovsu torej padla za 50 kr., in ko bi naše zadruge ne bilo, bi letos bili prekupeci oves že plačevali samo po 5 kr.! Zasluge zadruge pri žitu je torej tako mal, da moramo kje drugod iskati podpore, t. j. v konzumni prodajalnici in pri vinu. Razdelili bomo stvar tako, da prodajalnica plača poslovdjo, vino delavce, žito obresti kapitala. Prodajalnica je že precej uravnana, in mislimo, da bo vsakdo odslej v Sinčivasi v naši hiši kupal razne potrebščine prav tako po ceni in tako dobro, kakor v Celovcu. Rodoljubi, podpirajte torej zadruge tudi v tej stvari! V začetku se bode seve pripetila marsikatera nerednost, a ne gre drugače, polagoma se uravna vse.

**Posojilnica v Tinjah** je imela lani, t. j. v desetem upravnem letu, 37.248 kron 4 vin. denarnega prometa. Hranilnih vlog se je na novo vložilo 14.391 kron 76 vin., vzdignilo 12.109 kron 94 vin., ostalo koncem leta s kap. obrestmi vred 42.088 kron 92 vin. Udov je 139, ter imajo za 1128 kron deležev. Posojil se je dalo 5430 kron, vrnilo 1020 kron 80 vin., ostalo 42.111 gld. 44 kr. Rezervni zaklad je narastel na 1481 kron 42 vin., čistega dobička je bilo 215 kron 74 vin. Zadnja revizija je bila dne 18. maja 1899.

**Posojilnica za Belo in okolico v Železni Kapli** je imela v prvem svojem upravnem letu 1899 vkljub mnogim zaprekam že 37.462 kron 70 vin. denarnega prometa. Udov je štela 41, ki imajo v deležih 820 kron. Hranilnih vlog se je vložilo 15.468 kron 40 vin., vzdignilo 400 kron, ostalo koncem leta 15.068 kron 40 vin. Posojil se je dalo 17.420 kron, vrnilo 1920 kron, ostalo 15.500 kron. Čistega dobička je bilo 16 kron 95 vin.

## Gospodarske stvari.

**Sejajmo nekoliko solnčnic.** Jako znana cvetlica je tako imenovana solnčnica ali solčna roža. Po naših krajih se te rastline ne seje dosti, prav malo kje se jo vidi. Drugače je v tej zadevi po drugih deželah, n. pr. na Ruskem, Ogorskem itd., kjer se te rastline prav dosti seje. Sejejo jo pa tam za napravo olja in za krmo perutnine. Da bi se tudi pri nas solnčnice v ta namen sejale, nočemo priporočati, pač pa naj bi se jih povsod kaj malega nasejalo za pašo čebel in krmenje ptičkov-senic v zimskem času. Čebele imajo na solnčnicah, osobito ob času suše, prav dobro došlo pašo. Za krmljenje prekoristnih senic v zimskem času je pa tudi ni boljše tvarine, kakor je ravno seme solnčnic.

Seme solnčnic je pa tudi kaj dobra krma za kure-tino. Da solnčnica dobro vspeva, sejati se jo mora na prav dobro pognojeno svet, prav na redko. Ako pride na vsakih 360 štirjaških centimetrov ena rastlina, zadostuje gostota popolnoma. Gostejše setve dajejo prešibke rastline, redkejša pa preveč drev-nate, katere veter prav rad podere. Celo obdelo-vanje solnčnice obstoji v tem, da se jo enkrat okopje, in enkrat, ako se ravno hoče, obsuje. Neobhodno potrebno pa obsipanje ni, razun v prav vetrovnih krajih.

„Dol. Nov.“

## Tržne cene.

V Celovcu, dne 17. maja.

| Ime blaga       | na birne |    | na hektolitru |    | Prignalo se je   |
|-----------------|----------|----|---------------|----|------------------|
|                 | K        | v  | K             | v  |                  |
| pšenica . . .   | 11       | 40 | 14            | 25 | — konjev         |
| rž . . . . .    | 9        | 12 | 11            | 40 | — pitanih vol    |
| ječmen . . .    | —        | —  | —             | —  | 6 vprežnih volov |
| oves . . . . .  | 5        | 12 | 6             | 30 | — junci          |
| turšica . . .   | 8        | 24 | 10            | 30 | 21 krav          |
| pšeno . . . .   | 15       | —  | 18            | 75 | — telice         |
| fižol . . . . . | —        | —  | —             | —  | — pitanih svinj  |
| krompir . . .   | 1        | 80 | 2             | 92 | 468 prascev      |
| deteljno seme   | —        | —  | —             | —  |                  |
| ajda . . . . .  | 9        | 75 | 12            | 18 |                  |

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po — K do — K, krave po 210 K do 260 K.

Sladko seno je meterski cent po 5 K — v do 5 K 40 v, kisló seno po 2 K 80 v do 4 K 20 v, slama po 3 K — v do 3 K 60 v.

Promet je bil slab. Sena in slame se je mnogo pripeljalo.

**Velikovec**, dne 16. maja. Prignali so: 130 volov, 85 krav, 6 telic, 2 teleta, 175 ovac, 13 koz, 86 svinj. Cena pitanih volov 58 do 62 kron, vprežnih volov 52 do 58 kron za metriški cent žive vage. — Promet z govejo živino je bil dober, prišli so mesarji iz Celovca. Z ovčami in svinjami je bilo malo prometa.

## Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vložna številka; d. ob. = davčna občina.)

**Celovec.** Dne 31. maja ob 11. uri, izba št. 67., prostovoljna dražba Lindnove kmetije št. 14 v Sekuleah, vl. št. 51, d. ob. Šmartin na Dholici. Cena 7567 K. Pod ceno se ne prodaja.

— Dne 6. jun. ob 10. uri, izba št. 85, kmetija Na Goričici, vl. št. 16, d. ob. St. Tomaž. Cena 12.460 K, najnižja ponudba 8848 K.

**Dobrlavas.** Dne 29. maja ob 10. uri, Freimutovo posestvo Podgoro, vl. št. 30, d. ob. Goselna vas. Cena 3678 K, najnižja ponudba 2667 K.

— Dne 1. junija od 11. do 12. ure, prostovoljna dražba Peterlove kmetije v St. Vidu, vl. št. 15, d. ob. St. Vid. Cena 290 gld. Pod ceno se ne prodaja.

## Vabila.

**Podružnica sv. Cirila in Metoda za Rožek in okolico** priredi 6. nedeljo po veliki noči, dne 27. maja ob 3. uri popoldne s h o d v „Narodnem domu“ v St. Jakobu v Rožu z zanimivim vspevom. — K obilni udeležbi vabi odbor.

**Hranilnica in posojilnica v Klečah** imela bo v nedeljo dne 27. maja 1900 ob 3. uri popoldne svoj občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelnikstva o zadružnem delovanju 1. 1899. 2. Volitev novega odbora. 3. Poraba čistega dobička. 4. Nasveti. Odbor.

**Loterijske številke** od 19. maja 1900.

|      |    |    |    |    |    |
|------|----|----|----|----|----|
| Linc | 35 | 87 | 50 | 43 | 73 |
| Trst | 82 | 22 | 59 | 78 | 47 |

## NAZNANILA.

### Pridnega učenca

iz krščanske hiše sprejme **Peter Merlin**, trgovec „pri zlati krogli“ v Celovcu.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu izišel je:

**Mali Katekizem ali krščanski nauk,**  
cena 15 kr.

in  
**Veliki Katekizem ali krščanski nauk,**  
cena 40 kr.

Izvirnik potrdili so vsi avstrijski škofje, zbrani na Dunaju dne 9. aprila 1894.

Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje ju je pripustilo z odlokom z dne 28. marca 1898, št. 7200, kot učno knjigo

**Srednji Katekizem ali krščanski nauk,**  
cena 32 kr.,

potrjen od vis. c. kr. ministerstva za uk in bogočastje z odlokom z dne 30. aprila 1898, št. 9940, kot učna knjiga.

Za obila naročila se priporoča

**tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.**

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

## XXXIII. c. kr. državna loterija.

Za zasebne dobrodelne namene tuštranske državne polovice.

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 16.514 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 410.200 kron.

Glavni dobiček je:

**200.000 kron.**

Žrebanje je nepreklicno dne 7. junija 1900. leta.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju I., Riemergasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se določijo po poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

## Tovarna za stolpne ure

**Rih. Liebing-a**

zapriseženega izvedenca in cenitelja c. k. trgovskega sodišča na Dunaju in c. k. mestnega del. okrajnega sodišča Dunaj, XIII. okraj,

**Dunaj, XIII./10.**

Speisingerstrasse 66,

izdeluje izključno le stolpne ure za cerkve, mestne hiše, gradove, vojašnice, šole, tovarne itd. po najnovejši, najboljši sestavi in trdni izpeljavi, kakor vsakere popravne stolpne ur. — Cerkvam in občinam dovoljujem tudi plačevati v obrokih.

## Služba organista in cerkovnika

na Žihpolji se more takoj nastopiti, ker je sedaj službujoči k vojakom potrjen. — Več se izve pri župnijskem uradu na Žihpolji.

## „Encian-grenek“

(Encian-Bitter)

najboljše pomagilo za bolehen želodec in zoper influenco.

„Zlata kolajna, Pariz 1898.“

**David Pichler, Celovec.**

Po pošti: 1/4 litra 80 kr., 1/2 litra 1 gld. 50 kr.

Umetnijski zavod

za

slikarje na steklo.

**B. Škarda**

v Brnu.

Odlikovan osemkrat s prvimi darili.

Poseben zavod

za slikana cerkvena okna v vsakem slogu in vsaki izpeljavi.

Ceniki, proračuni, načrti in osnutki, kakor vsi strokovnjaški nasveti zastoj.

## Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah od 5 kilogramov naprej

**Filip Weil,**

velika trgovina z lasmi

v Spodnjem Kralovcu na Češkem.

P. n. čitatelje te anonce opomnim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.